

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K. in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kato. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrtne za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Rokodelski obrtniki na deželi.

(Piše kmet iz Savinjske doline.)

Res, postav nam ne manjka. Vsaj so pa tudi vse dež. zbornice in zlasti državna zbornica delavnic za postave. Koliko še pride k tem postavam ukazov iz ministerijalnih in iz namestniških in drugih pisarn.

Te postave so pogosto dvorezni meč, ki hudo rani tudi nedolžnega, če ga ima v roki nemil izvršitelj. Včasih pa tudi dobrohoten izvršitelj ne more pomagati, ker je ukaz ali postava prestroga. V mislih imam za danes obrtno postavo, ki je za mesta dobra, a na deželi preostra.

Kdor hoče samostojno kako obrt izvrševati, mora dobiti za to pri skušnji vpričo strokovnjakov priznano usposobljenost.

Kdo zamore tako skušnjo napraviti?

Za vzgled si vzamimo tesarja, ki je že mnogo stresij, kozolcev itd. napravil in sicer brez pogreška. Mojster vendar ne more postati, dokler ne zna različnih stavbinskih risarij, ker ni hodil v obrtno šolo.

Vzamimo za zgled še zidarja, ki napravi za silo načrte različnih stavb na deželi.

Isti je spreten in je že marsikaj v svoji zidarški stroki dovršil v popolno zadovoljnost.

Rad bi postal samostojen mojster za navadne stavbe na deželi, a ne more, ker skušnje ne more napraviti. V mestno obrtno šolo tudi v zimskem času ne more vstopiti radi pomanjkanja denarja in ker ima navadno že družino doma.

Da delati sme, oziroma kako stavbo prevzeti, naprosi daleč kje mojstra, ki da svoje ime. Mojstru je pa treba za to nekaj plačati, in za vsako pot, ko mojster pogleda na stavbišče, treba je zopet plačati.

In ti mojstri so večinoma pred sedajno postavo brez skušnje samostojni postali.

Kadar bodo pa ti mojstri izumrli, bo še edino v mestu mojstra dobiti.

Saj oni, ki so obrtno šolo dovršili in skušnje napravili, silijo le v mesto.

Tu se pokaže, da bi naj na deželi polajšali to zadevne postavne terjatve.

Kdor se zamore izkazati, da je sposoben za samostojnost svoje obrti, ker je že bil nekaj let delovodja in mu županstva in stranke, kjer je delal, pri-

znanje izrečejo, naj dobi mojstersko pravico za delo na deželi.

In slično se godi drugim obrtnikom-rokodelcem.

Gospodje poslanci, izvoljeni na deželi, poznajo te naše zadeve.

Kmečka zveza bi pač vstregla kmetom in obrtnikom in poslanci bi si zaslužili trajno hvaležnost, če bi izposlovali izdatne polajšave rokodelskim obrtnikom na deželi, ki želijo dobiti pravico za samostojnost.

Kaj je z vojsko?

Kaj se bo v Srbiji še skuhalo, tega pač nihče ne more z gotovostjo povedati. Enkrat je že položaj boljši, listi že kar prorokujejo, da ne bo vojske, kar naenkrat pa se zopet poslabša. Tako pa gre vedno naprej. Vendar pri tem ne more dolgo ostati. Skoro gotovo je, da bo prej ali slej prišlo do vojske.

V zadnji številki smo poročali, da je ruska vlada svetovala Srbiji, naj opusti svoje zahteve po teritorialni odškodnini. Srbski ministrski svet je imel takoj zatem sejo, v kateri se je posvetoval, kaj naj na ta nasvet ukrene. Da je nekaj ukrenil, je gotovo, a kaj, tega še sedaj ne vemo. Nekateri trdijo, da je sklenil, odpovedati se svojim zahtevam po teritorialni odškodnini, drugi zopet, da se Srbija ne more odpovedati svojim zahtevam.

Nadalje zahteva Avstro-Ogrska od Srbije, naj se z njo neposredno pogaja. Tega Srbija ne stori, ampak se vedno le skriva za hrbtom Rusije.

Očividno je, da hoče Srbija s svojim več nego žudnim ravnanjem celo stvar le zavleči, ker še sedaj za vojsko ni dovolj pripravljena. Upa tudi, da bo na ta način Avstrija primorana jo sama napasti, kajti v tem slučaju bi se Rusija odločno postavila na stran Srbije in prišlo bi do splošne evropske vojske.

Da bodo naši čitatelji vedeli, kakšen je položaj, smo danes o celi zadevi zopet nekoliko natančneje poročali.

Vojne priprave.

Berolin, 4. marca. „Lokalanzeiger“ poroča iz Belgrada: Srbija se neprestano oborožuje. Belgradski kolodvor je prenapolnjen s strelivom za odpošiljatev v notranje dele dežele.

je tako težke noge, kot bi imel svinec na njih in mislil je, da jih komaj pregiba.

Se le pri delu so se mu vrnila popolnoma moči, a tu je sklenil, se nikdar več udati Petru in niti požirek žganja več piti.

Prsa so se mu zopet oprostila, ko se je spomnil na Drvarja in veselil se je na večer, ko bo šel domov in ženi vsaj nekaj tolažbe lahko prinesel.

Naenkrat je zaslišal nekaj, kar ga je neprijetno zadelo — on sam ni vedel zakaj — kar se mu je kot kamen na prsi vleglo. Nastala je med delavci v tem oddelku velika razburjenost. Pa še le, ko ga je nekdo za roko prijel, se je zavedel. „Slišiš, Strnad“, mu je zaklical delavec Berlič, „kaj se je zgodilo?“ Drvarju so danes opoldne vkradli možno z 200 kron. Zdaj so treba usta odpreti in se braniti, da se ne bode reklo, da smo mi bili.“

Lukec ni bil malo preplašen, ko je to slišal. Saj je ravnokar s hvaležnostjo na gospoda Drvarja mislil in sree mu je bilo tako ginjeno, da je nehote potipal po sreč, kot bi hotel utripanju konec narediti.

A ni še roke odtegnil, ko jo je že Skuhač prijel. „Glejte“, je zakričal z odurnim glasom, kako hitro je zgrabil v oprsni žep. Meni se zdi, da sem ga danes opoldne videl, ko je šel k Drvarju.“

Lukec je postal bleđ, v istem trenutku tudi rudeč od jeze črez te zlobne besede tega, ki se mu je prej s tako očividno prijaznostjo bližal. „Seveda sem bil pri njem“, je rekel Strnad s tresočim glasom, „pa jaz vendar ne bom...“ Dalje ni mogel govoriti, notranja razburjenost mu ni dopuščala.

„No — saj bomo videli“, se je rogal Skuhač in sunil nekaj bližajočih, da bi mu sledili.

Belgrad, 4. marca. Včeraj po noči so se vršile ob Savi vaje ob navzočnosti vojnega ministra Živkoviča.

Belgrad, 4. marca. Pod savski most pri Belgradu so položili mine. Most lahko vsak hip poženo v zrak. Tudi ob Donavi in Savi pod Belgradom so na vse strani položene mine, zavoljo donavskih monitorjev. VI. pešpolk, ki je bil zavzel postojanke nad Belgradom, je poslan v Šabac; njegove pozicije je zavzel XVIII. pešpolk. Ker je sklenjeno Belgrad braniti, zavzela je vojska višavo Čukarico in Viznjiške vrhove. Artilerija se nahaja na Banovem brdu, odkoder je najlažje preprečiti prehod avstrijske vojske čez Ciganlijo. Na mobilizaciji donavske in drinske divizije se pridno dela in so danes zbrani pod zastavo podčastniki 3. poziva. Četam, določenim, da vršijo podvojeno patrolno službo ob Donavi, Savi in Drini, so razdelili novo obleko sivozelene barve po zgledu evropskih uniform; tudi vsi častniki si morajo nemudoma nabaviti vojno obleko, da jih že nekaj korakov daleč ne bo mogoče razločevati od navadnih vojakov.

Belgrad, 4. marca. Včeraj je došlo na tukajšnji kolodvor večje število rezervistov, med temi jih je pripeljal samo vlak iz Niša 500. Oddali so se takoj vojaškim krdelom.

Nabiranje prostovoljcev.

Uesküb, 5. marca. Srbija nabira med Albanci in Turki prostovoljce, ki jim obljublja 60 frankov in za vsak dan 2 franka. Turčija je zaukazala, da se morajo naborniki na meji prijeti.

Srbija se zanaša na velevlasti.

Petrograd, 5. marca. Petrograjska brzojavna agentura je zvedela iz zanesljivega vira, da je srbska vlada na predlog Rusije, naj mirno počaka na izid evropske konference, in da naj predvsem odneha od svoje zahteve glede teritorialne odškodnine, odgovorila, da Srbija ne namerava dati povišanja za vojsko z Avstro-Ogrsko. Srbija tudi ne zahteva od Avstro-Ogr. teritorialnih, političnih ali gospodarskih odškodnin, temveč se popolnoma zanaša na močnost in pravičnost velesil. Srbska vlada namerava poslati velevlastim okrožnico v tem smislu.

Stališče Srbije.

Belgrad, 6. marca. Poročila o stališču srbske vlade so si še vedno v protislovju. V poslaniških

PODLISTEK.

Sedma zapoved.

Poslov. J. Z.

(Daje.)

Malo minut pozneje se je pomešal med delavce na dvorišču, ki so ravno obedovali. Nekoliko strani od njih je sedel, kakor navadno, Lukec. Imel je kos kruha in sira pred seboj, ki ga je kaj slastno jedel; tolažljive besede delodajalca in njegova obljuba so ga popolnoma zopet vzdigile. Pa kakor pičen od strupenega mrčesa je odskočil, ko je slišal hripav glas Petra tesno zraven sebe: „Glej“, zahrope ta z odurno prijaznostjo, „h kruhu dobro dene požirek in posebno še k slanemu siru — tu imaš Lukec, pogrejš se; mrzel veter piše in ravno začenja deževati.“

Pri teh besedah mu je ponudil tako prijazno svojo steklenico, kakor še nikdar poprej. Zato se je Lukec tudi malo odmaknil, ali Peter se mu je znova pridružil z odurnim smehom in mu še veliko prijaznejše ponudil steklenico, dokler je Lukec ni vzprejel, da bi se ga rešil; a ni se mogel sprijazniti s to pijačo in ni krivo sodil, ako je mislil, da se pri nekaterih požirkih mora človek upijati.

To se je pri njem tudi zgodilo. Nekaj požirkov, katere je storil na pritisk Petrov, ga je kmalu premagalo in ker ni bil vaje pijachi, ga je obdal nemiren spanec.

Se le glas iz parnega roga, ki je klical delavce k delu, ga je vzbudil.

Kakor iz težkih sanj probujen, je skočil na noge, shranil ostanek kruha in sira v žep — a imel

„Le preiščite ga, mogoče najdete v njegovi sukni nekaj, kar mu ne bo povšeč, če pride na dan.“

Lukec je hotel pritiskajoče odvrniti, a Peter ni prejel nehal, dokler ni ta segel v žep, da bi jih prepračil, da nima ničesar družega ko svoj možniček z denarjem, katerega mu je malo poprej podaril Drvar.

A ravno v tem trenutku, ko sta pristopila Drvar in delovodja, je nekaj padlo iz Strnadovega postranskega žepa na tla.

Peter se je hitro pripognil in zgrabil z divjo slastjo stvar in že, v prihodnjem trenutku jo je zmagonosno vzdignil v zrak, bila je res Drvarjeva možnja, kakor je gospod Drvar takoj sam potrdil.

Lukec je bil trd od osupljenosti. Obledel je in porudečil; vsled razburjenosti niti govoriti ni mogel.

Pa tudi gospod Drvar je le siloma govoril, kaj takšnega si o Strnadu ni mislil. Kaj mu je pomagalo vse tajenje, dokazi so bili premočni. Njegove revne razmere, njegova prošnja za predplačilo pri Drvarju, odklonitev, vse je bilo proti njemu in hudobni jezik Skuhačev je te dokaze še spopolnjeval, da je bil ubogi Strnad kot tat enečastečen.

Vsak drugi, kakor Drvar, bi bil po takšni bridki izkušnji od strani delavca, ki mu je vedno dobro hotel, celo stvar naznanil policiji, da bi hudobneža kaznovala. A gospod Drvar tega ni storil, samo odpustil ga je iz službe, pa tudi ni hotel nobenega opravičevanja slišati, ni več dvomil, da si je Strnad osvojil tujo last.

Tako je moral hudo obdolženi tovarno zapustiti in celo življenje ni vedel, kako je takrat domov prišel.

(Daje prihodnjik.)